

Sterker dan we denken

**Verkiezingsprogramma
2014 – 2018**

**Vastgesteld op de ledenvergadering van
23 november 2013**

Inhoudsopgave

INLEIDING.....	3
WERKEN: DE ECONOMIE DRAAIENDE HOUDEN EN KANSEN PAKKEN.....	5
WONEN: DUURZAME GROEI EN BETERE BENUTTING.....	8
DUURZAAMHEID: KLEINSCHALIG WAAR HET KAN EN GOEDE VERBINDINGEN.....	10
LEEFBARE EN VEILIGE STAD.....	11
KUNST, CULTUUR EN SPORT	12
ONDERWIJS: EEN BREED AANBOD EN MEER KWALITEIT.....	14
ZORG: DECENTRALISATIE LATEN SLAGEN EN DE MENS VOOROP	16
KWALITEIT BESTUUR: MEER INSpraak EN BETERE DIENSTVERLENING.....	18

INLEIDING

“Sterker dan we denken” is de titel van het Verkiezingsprogramma van D66 Lelystad voor de komende gemeenteraadsverkiezingen. Wij geloven in de kracht van het individu en van de lokale samenleving. Juist als het even wat minder gaat, kan het geloof in eigen kracht het beste in mensen naar boven brengen. Met deze kracht kunnen we de crisis te lijf, zijn we bezuinigingen te slim af, en werken we aan een betere, mooiere en schonere stad, voor onszelf en voor onze kinderen. Lelystad is sterker dan we denken, wij zijn sterker dan we denken.

De richtingwijzers van D66

D66 is dé sociaal-liberale partij van Nederland. D66 streeft naar een samenleving die uitgaat van het individu, wij denken in kansen en wij kijken verder dan onze neus lang is. Bij het nastreven van haar sociaal-liberale politieke doelen hanteert D66 vijf richtingwijzers. Niet alleen landelijk, maar ook op lokaal niveau geeft dit richting aan ons denken. Niet star en dogmatisch, maar als inspiratiebron, ook voor dit verkiezingsprogramma.

De vijf sociaal-liberale richtingwijzers van D66

1. Vertrouwen op de eigen kracht van mensen
2. Denk en handel internationaal
3. Beloon prestatie en deel de welvaart
4. Streef naar een duurzame en harmonieuze samenleving
5. Koester de grondrechten en gedeelde waarden

Voor ons staan mensen centraal, mensen die initiatief nemen, vorm geven aan hun eigen leven en dat van hun dierbaren en zo ook vormgeven aan onze samenleving. D66 schrijft niets voor, maar biedt vooral ruimte. Ruimte en kansen om het beste uit jezelf en anderen te halen. Daar de vruchten van te plukken en die met anderen te delen. En in onze wereld staan mensen niet alleen. Onderling verbonden, in vertrouwen, met zorg en verantwoordelijkheid voor elkaar, voor onze omgeving en onze gezamenlijke toekomst. Wie struikelt wordt op de been geholpen en aangemoedigd om zelfstandig te blijven staan. Dat is sociaal, dat is liberaal.

D66 in Lelystad

Zoals D66 in het landelijke politiek bedrijft, zo doen we dat ook in Lelystad. Allereerst zijn we trots op onze stad. We zijn trots op wat de pioniers hebben bereikt en we zien de komende raadsperiode kansen om hierop voort te bouwen. Nu Lelystad 50 jaar bestaat is het tijd om de stad te gaan zien als een gewone middelgrote stad. Met haar eigen sterke en minder sterke kanten. De sterke kanten benutten, van de minder sterke geen drama maken, maar op een nuchtere, praktische manier de problemen te lijf gaan. Niet kiezen voor gemakkelijke kortetermijnoplossingen of meegaan in klagen en de schuld bij “de anderen” leggen, maar op basis van inhoud en met de lange termijn voor ogen politiek bedrijven, en zelf aanpakken wat gedaan moet worden. Dát is D66 Lelystad.

Onze speerpunten voor de komende raadsperiode zijn:

- Werkgelegenheid stimuleren en van de Participatiewet en de nieuwe taken op het vlak van de Awbz en de jeugdzorg een succes maken;
- Alle zorg via één loket, van de Wmo een succes maken;
- Kwaliteit van het onderwijs versterken: voor lager, middelbaar en volwassenen onderwijs;
- Duurzaamheid blijven bevorderen;
- Kijken voorbij de crisis. Hoe willen we dat Lelystad er over 20 jaar uitziet.

WERKEN: DE ECONOMIE DRAAIENDE HOUDEN EN KANSEN PAKKEN

Ondanks de crisis ziet D66 kansen voor Lelystad. Sterke punten als de centrale ligging, de aantrekkelijke woon- en grondprijzen en de goede bereikbaarheid (per boot, trein, auto en vliegtuig!) geven Lelystad een goede uitgangspositie. Maar toch heeft de crisis ook Lelystad geraakt. De werkloosheid stijgt, en bedrijven hebben moeite om overeind te blijven. Ook de gemeente is geconfronteerd met de gevolgen en moet de komende jaren ingrijpend bezuinigen. De crisis is dan wel mondiaal en D66 Lelystad heeft niet de pretentie dat dat op lokaal niveau kan worden opgelost. Maar wat lokaal kán, moeten we ook lokaal aanpakken.

Het Stadshart

Allereerst springt de situatie in het stadshart in het oog. Veel lokale ondernemers en landelijke ketens sluiten hun vestigingen. Omdat mensen steeds meer via internet kopen zal de middenstand verder afnemen. Wij denken dat het niet lukt om deze trend te keren. D66 wil de crisis aangrijpen door te verkennen hoe “het stadshart van de toekomst” eruit ziet en van daaruit planmatig werken aan de realisatie ervan. Hiermee kan Lelystad een showcase worden voor andere middelgrote steden. We denken dat er wel een markt is voor verse levensmiddelen en we ondersteunen dan ook het initiatief voor een overdekte versmarkt met (biologische) streekproducten in/rondom het Waagcomplex. D66 wil verder horecaondernemers die nu elders in Lelystad gevestigd zijn, stimuleren om zich in het stadshart te vestigen. De gemeente moet met vastgoedeigenaren om de tafel om een realistische huurprijs voor kleinen ondernemers te bewerkstelligen. Voor de korte termijn wil D66 mogelijkheden onderzoeken om in het stadshart gratis te parkeren.

Werkgelegenheid

De werkloosheid is in Lelystad bovengemiddeld. D66 wil vooral door structurele hervormingen de arbeidsmarkt loskrijgen. Lagere loonkosten en betere scholing zijn daarbij de fundamenten. Vooral op het gebied van scholing kan er lokaal veel worden gedaan. Zo pleiten wij voor meer en beter praktijkonderwijs via MBO en ROC opleidingen en een sterkere samenwerking tussen de vele maak-bedrijven in Lelystad en de overheid. De nieuwe Participatiewet zal zich nog moeten bewijzen, maar D66 ziet grote voordelen in de ontschotting van de regelgeving en de sterkere druk om banen te creëren.

D66 let er scherp op dat initiatieven vanuit de Participatiewet niet concurreren met de markt. Daarnaast ziet D66 mogelijkheden om zij die (tijdelijk) geen baan hebben op een goede manier betrokken te houden in het arbeidsproces. Juist door de bezuinigingen zijn er voldoende kansen om werk uit te voeren dat anders blijft liggen. Deze werkzaamheden moeten gepaard gaan met goede, zinvolle scholing die direct aansluit bij de behoeften van de arbeidsmarkt. Vooral de Wajongers die onder de Participatiewet gaan vallen vragen extra aandacht.

Om de toezegging van VNO-NCW waar te maken dat extra banen worden gecreëerd voor mensen uit de Participatiewet stelt D66 voor om een convenant met de Lelystadse bedrijven op te stellen waarin de afspraken nader worden vastgelegd.

D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen, maar realiseert zich ook dat sommige mensen niet op eigen kracht voort kunnen. Daarom moeten beschutte werkplekken voor mensen die dit echt nodig hebben worden aangeboden. Een goed georganiseerde samenwerking tussen gemeenten om dit (financieel) te kunnen realiseren is hiervoor een oplossing.

D66 wil dat de taken economische zaken en arbeidsbeleid (Participatiewet) onder één

wethouder vallen, omdat de taken sterk met elkaar verbonden zijn. De verbinding tussen de gemeente, de inwoners en de werkgevers is essentieel voor het slagen van het beleid onder de Participatiewet en zal bijdragen aan het makkelijker behalen van de besparingen die de wet beoogt. Daarbij wil D66 dat de gemeentelijke diensten zoveel mogelijk ontkokerd gaan werken.

Ontwikkelkansen

Lelystad heeft groeipotentie in de sectoren toerisme en (water)recreatie; duurzame energie, biologische landbouw en logistiek. De gemeente moet structureel met deze sectoren aan tafel om de groeikansen te benutten en om de sectoren ruimhartig te faciliteren. De gemeente moet ernaar streven om een groot jaarlijks watersportevenement naar Lelystad te halen. Dit versterkt het imago van Lelystad en levert extra banen op. Overigens zal de watersporter ingrijpend veranderen: jonge watersporters hechten minder aan het traditionele bootbezit maar maken meer gebruik van “fun”elementen. Daar kan Lelystad op inspelen, door bijvoorbeeld kitesurfen te stimuleren.

De ontwikkeling van alternatieve energie draagt bij aan een duurzame samenleving. Lelystad heeft volop ruimte om hier een belangrijke speler te worden. Lelystad moet de samenwerking met Accress (de duurzame energiepoet van Wageningen UR) versterken en een belangrijke afnemer worden van de aldaar geproduceerde energie.

De biologische landbouw wordt verder versterkt, onder andere in Lelystad Noord. Door de band tussen stad en agrarische sector te versterken ontstaan weer extra kansen voor bedrijven. D66 wil mogelijkheden voor stadslandbouw verder verkennen, omdat dit kan bijdragen aan een leefbare stad en daarnaast aan een bewuster eetpatroon. Particulier initiatief staat hierbij voorop, de gemeente kan faciliteren door bijvoorbeeld braakliggende gronden beschikbaar te stellen. Het Centrum Biologische Landbouw kan hierbij een intermediaire rol vervullen.

Het vliegveld en de haven

De toekomstige groei van het vliegveld is min of meer een feit (tot 25.000 vliegbewegingen), maar nu moet er echt worden ingezet op het waar maken van de ontwikkelingen. Om het vliegveld voor Lelystad tot een succes te maken moet worden geïnvesteerd in aanpalende bedrijvigheid en goede (openbaar vervoer) verbindingen. De ontwikkelingen op en rondom het vliegveld moeten gelijk op gaan.

D66 is van mening dat een overslaghaven in Lelystad, los van uitspraken van de raad om geen milieubelastende activiteiten toe te staan, niet rendabel is te exploiteren. Wij dagen private initiatiefnemers die wel kansen zien uit om hun plannen op een goede manier te onderbouwen, dan is er wat ons betreft te praten. Maar D66 wil geen geld meer steken in het warm houden van gebakken lucht. D66 eist verder dat, mocht het toch tot planuitwerking komen, er geen milieubelastende bouwmaterialen worden gebruikt die o.a. het voortbestaan van de omringende landbouwbedrijven zou bedreigen.

Startups en ZZP-ers

Lelystad kent veel startende ondernemers en eenmansbedrijven. D66 Lelystad wil hen meer ruimte bieden, o.a. door het creëren van meer woonwkeenheden. Maar ook door hen een platform te bieden voor samenwerking in creatieve broedplaatsen in leegstaande (winkel)panden. De lokale lasten voor ondernemers mogen de komende jaren niet verder omhoog.

Investeren in kennis

Lelystedelingen die door de crisis werkloos worden moeten zo snel mogelijk weer aan de slag. Slim samenwerken met werkgevers helpt daarbij. Onderwijs moet blijven aansluiten bij het zich steeds ontwikkelende bedrijfsleven. Ook de kwaliteit van de dienstverlening aan werkgevers moet worden versterkt. Lelystad herbergt van oudsher een aantal kennisintensieve bedrijven en instellingen zoals Rijkswaterstaat, provinciale diensten, het waterschap en Wageningen Universiteit. De gemeente moet zich inzetten op het aantrekken en behouden van deze belangrijke sector. Veel werknemers van deze kennisintensieve bedrijven wonen niet in Lelystad. Om te zorgen dat deze bedrijven in Lelystad blijven moet de gemeente Lelystad aantrekkelijker maken als woonplaats voor hoogopgeleiden. Mocht het kabinet besluiten om door te gaan met de oprichting van de "superprovincie" dan wil D66 dat de uitvoerende taken zoals subsidie- en vergunningverlening, milieu- en ruimtelijk toezicht, wegbeheer wél behouden blijven voor Lelystad. Dit is goedkoper en effectiever dan alles op één nieuwe locatie te centraliseren.

Samenwerkend sta je sterker

Bij het aantrekken van bedrijvigheid moet Lelystad samenwerken met de andere Flevolandse gemeenten. Hetzelfde geldt voor het binnenhalen van onderwijsinstellingen. Gemeenten worden anders tegen elkaar uitgespeeld. D66 Lelystad pleit voor een goede regionale afstemming zodat overheden, onderwijsinstellingen en bedrijven uiteindelijk tot de beste locatiekeuze komen. Gemeenten en bedrijven kunnen elkaar versterken: De gemeente moet, waar mogelijk, zaken doen met Lelystadse bedrijven die zich onderscheiden op het vlak van innovatie en duurzaamheid.

WONEN: DUURZAME GROEI EN BETERE BENUTTING

Lelystad is in eerste instantie een woonstad. Het aantrekkelijke woonklimaat zorgt voor grote binding met de stad en heeft vele nieuwe bewoners naar Lelystad getrokken. De kwaliteit van de woonomgeving is een groot goed, voor huidige én nieuwe bewoners. Voor D66 is woonomgeving niet alleen de “hardware” (gebouwen, groen, water) maar minstens zo belangrijk is de “software” (het beheer, hoe ga je ermee om).

Bouwen

Bouwen heeft nu door de economische omstandigheden niet de hoogste prioriteit. D66 heeft afgelopen raadsperiode het initiatief genomen om te komen tot een herziening van het lopende woningbouwprogramma. Mede hierdoor zijn de bouwplannen van de gemeente drastisch terugschroefd, waarmee een groot financieel debacle is voorkomen.

Daar waar de gemeente toch bouwt, vindt D66 dat kwaliteit voorop moet blijven staan. D66 wil liever een langzame, maar duurzame groei van de Warande dan een woonwijk waarvan over enige jaren blijkt dat zij niet meer aan de wensen van nieuwe bewoners voldoet.

De huidige woonvoorraad in het goedkopere segment lijkt nog voldoende, maar de vraag naar huurwoningen neemt toe en D66 Lelystad pleit ervoor om goed de vinger aan de pols te houden. Op specifieke locaties, indien nodig, kan de gemeente tot bouw van huurwoningen (o.a. voor jongeren/studentenhuisvesting) overgaan.

Het verbeteren van de bestaande voorraad aan huur- en koopwoningen, inclusief isolatie en het in stand houden van een aantrekkelijke woonomgeving in samenwerking met de bewoners moet nu alle aandacht van de gemeente krijgen.

Extra aandacht vragen de woningbezitters die enige jaren geleden van Centrada hun (huur)huis hebben gekocht. Als zij mede hierdoor in financiële nood zijn geraakt dan zouden zij van Centrada de mogelijkheid moeten krijgen om hun woningen weer terug te verkopen.

D66 wil meer aandacht voor flexibiliteit van de woningmarkt: samenvoegen of splitsen moet eenvoudiger worden, en bij nieuwbouw moet meer rekening worden gehouden met veranderende woonwensen in de toekomst. Onder veranderende woonwensen verstaat D66 onder meer: levensloopbestendig bouwen, bijvoorbeeld rekening houdend met o.a. multiculturele woonwensen waarin zorg voor ouders in de zogenaamde kangoeroe woningen mogelijk wordt gemaakt. D66 wil dat deze voorzieningen zoveel mogelijk in de (eigen) wijk worden gerealiseerd.

Toezicht op woningcorporaties is de taak van het rijk. Lelystad heeft baat bij goed toezicht, maar moet ervoor waken dat het rijk niet op de stoel van de gemeente gaat zitten. Daarvoor moet zij heldere prestatieafspraken maken met Centrada. We moeten er van op aan kunnen dat het maatschappelijk gebonden vermogen van de corporaties op een adequate wijze wordt aangewend voor de volkshuisvesting.

Groen beter gebruiken

D66 vindt het belangrijk dat het groen en het water goed beheerd blijven, maar ook dat de inwoners ervan gebruik kunnen maken, bijvoorbeeld voor recreatie. D66 streeft naar beweegvriendelijke wijken waarin de bewoners maximaal worden uitgedaagd om actief bezig te zijn.

Volgens D66 Lelystad moet de gemeente de samenwerking intensiveren met de partijen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het buitengebied. Denk daarbij aan Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en het waterschap Zuiderzeeland. Niet de belangen van de beheerder staan hierbij voorop, maar die van de bewoners. D66 is tegen grote grazers in het Hollandse Hout, omdat dit geen structurele oplossing is voor het voedseltekort in de Oostvaardersplassen.

Binnen de bebouwde kom wil D66 meer inspraak voor de inwoners over het groen en het water in hun directe leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld via wijkraden. Bij de opstelling van renovatieplannen en grootschalige herinrichting van de leefomgeving moeten de bewoners in de gelegenheid worden gesteld de aanwending van 10% van het budget zelf te bepalen. Het is van groot belang dat de inwoners goed geïnformeerd zijn over de kosten en resultaten van het beheer. De kosten voor groenonderhoud liggen boven het landelijk gemiddelde, dit is een direct gevolg van het vele groen dat er is. D66 wil niet verder bezuinigen op het beheer en onderhoud van water en groen omdat dit rechtstreeks van invloed is op de leefbaarheid.

DUURZAAMHEID: KLEINSCHALIG WAAR HET KAN EN GOEDE VERBINDINGEN

D66 wil dat de gemeente het goede voorbeeld geeft op het gebied van duurzaamheid. Dat betekent dus: maximaal gebruik maken van openbaar vervoer en zuinige vervoermiddelen, duurzaam inkopen (van alle dienstverlening), duurzame catering op het stadhuis, het stimuleren van duurzaam (ver)bouwen, et cetera. In het hoofdstuk economie is al een en ander gezegd over het stimuleren van duurzame bedrijvigheid: de ontwikkeling van alternatieve energie en de verdere ontwikkeling van biologische landbouw. Lokale voedselstrategieën helpen om de transportkosten te verminderen en de band tussen stad en platteland te versterken. D66 wil dit concept voor Lelystad verder ontwikkelen.

Lelystad moet de meest duurzame stad van Nederland en CO² neutraal worden. De gemeente geeft innovatieve en duurzame bedrijven een steuntje in de rug door steeds te kiezen voor de meest milieuvriendelijke variant. Dit stimuleert innovatie en zorgt ervoor dat bedrijven extra kunnen investeren in duurzaamheid. Lelystad richt daarom een Gemeentelijk energiekantoor op. Om initiatieven te coördineren en te stimuleren. Ook energiebedrijven zouden op Lelystads grondgebied meer mogelijkheden kunnen krijgen. De gemeente neemt het initiatief om investeerders en gebruikers bijeen te brengen om de energievoorziening in de stad te vergroenen, de energielasten te verlagen door de daken van gebouwen te beleggen met zonnepanelen. De door de gemeente ingestelde Duurzaamheidslening moet meer onder de aandacht worden gebracht bij de Lelystatters.

Verkeer

De situatie rondom de groene carré blijft verre van optimaal, hoewel een zekere gewenning lijkt op te treden. Vooral voor langzaam verkeer zijn de kruisingen met stoplichten een crime. Ook kan de bereikbaarheid van het station beter: bijvoorbeeld door meer Kiss and Ride plaatsen en betere fietsstallingen aan de kant van het stadshart. Rommelig geparkeerde fietsen op het Stadhuisplein zijn een doorn in het oog; D66 is daarom voor betere handhaving om van het Stationsplein een aantrekkelijker verblijflocatie te maken. D66 blijft pleiten voor een éénuurs nachtdienst per trein van Lelystad-Almere-Amsterdam-Schiphol, een directe treinverbinding met Utrecht, een intensievere spitsdienst naar Amsterdam en Schiphol, en, op termijn, een treinverbinding met Emmeloord en Heerenveen.

D66 pleit verder voor de aanleg van een light-rail verbinding tussen Batavia-Stad, via het station naar het vliegveld met een transferium bij de kruising van de A6 en de Larserdreef. Het vliegveld moet goed bereikbaar zijn met openbaar vervoer. Met name in het buitengebied kunnen fietsverbindingen nog verbeterd.

Als quick wins op het gebied van duurzaamheid stelt D66 het volgende voor:

- Gemeente koopt 100% duurzaam in. Gemeentelijke restaurant en catering van gemeentelijke evenementen, vergaderingen en conferenties op basis van biologische producten en/of producten met andere duurzaamheidskenmerken;
- Versterking stad en landbouw door lokale voedselstrategieën in Lelystad-Noord;
- Voortzetting duurzaamheidslening met name voor woningisolatie;
- Duurzame aanpak Groene Carré en verkeerssituatie station, met prioriteit voor langzaam verkeer;
- Light-rail verbinding tussen Batavia-stad, station en vliegveld; betere fietsverbindingen.

LEEFBARE EN VEILIGE STAD

Het door de gemeente ingezette beleid over leefbare stad moet met kracht worden voortgezet. D66 wil een slim beleid voor veiligheid; de preventieve kant via het onderwijs, economische stimulering, sport, participatie van bewoners enz. moet worden voortgezet. Want veiligheid is veel meer dan strenger straffen. D66 wil veiligheid meer integreren in andere onderdelen van het beleid.

Elke wijk of buurt is weer anders. D66 is voorstander van maatwerk in de aanpak. Samenwerking tussen alle betrokkenen, gericht inzetten van welzijnsinstellingen, politie, scholen en bewoners. In de wijken moet door een juiste mix van preventie, toezicht en handhaving overlast en criminaliteit zoveel mogelijk worden voorkomen. D66 wil de schaarse financiële middelen niet inzetten op de subjectieve (on)veiligheidsgevoelens, maar juist daar waar het objectief voor de bewoners het meest oplevert.

D66 heeft oog voor woonoverlast, burenruzies en andere ongemakken die in de wijk ontstaan. De nadruk ligt op sociale contacten, binding met de buurt, communicatie en buurtbemiddeling. Strafrecht lost dit soort zaken niet op. D66 verwacht dat Welzijn door middel van sociale wijkteams een belangrijke rol speelt in het stimuleren en faciliteren van sociale contacten onderling.

D66 wil niet dat straatcoaches, BOA's en toezichthouders een politie-light worden. Het geweldsmopolie moet bij de politie blijven. De prioriteiten van de Nationale Politie mogen niet de lokale prioriteiten verdringen. De gemeente gaat over de wijkagent, niet Den Haag.

D66 wil dat brandweerkorpsen zich specialiseren: niet ieder korps hoeft een duikteam te hebben of bosbranden te kunnen blussen. Het geld dat je hiermee bespaart moet de brandweer inzetten om vrijwilligers te behouden.

D66 is geen voorstander van technische voorzieningen zoals camera's, mosquito's, drones en het almaar uitbreiden van overheidsbevoegdheden. Naar onze mening geven deze uitdijende reacties van de overheid een vals gevoel van veiligheid. D66 wil dat de gemeente en zijn bewoners samen stappen zetten om het veiliger te maken. De gemeente dient daarin te faciliteren, zijn expertise uit te breiden en actief aan de burgers aan te bieden.

KUNST, CULTUUR EN SPORT

We zijn op de goede weg in Lelystad. De laatste jaren is onze stad verrijkt met allerlei cafés en restaurants en er gebeurt steeds meer als het gaat om kunst en cultuur. Ook zijn er allerlei sportevenementen. Wij vinden dat de gemeente er alles aan moet doen om de diversiteit van het culturele en recreatieve aanbod te waarborgen en verder uit te bouwen. Voor D66 Lelystad zijn kunst en cultuur een integraal onderdeel in de ontwikkeling van de stad.

Kunst en kunstenaars verdienen de ruimte en de gemeente moet deze aparte beroepsgroep blijvend faciliteren. D66 wil dat de gemeente actief zoekt naar huisvesting van kunstenaars, eventueel in bestaande panden. D66 Lelystad pleit voor de instelling van een jaarlijkse Lelystadse Poëzienacht in de bibliotheek.

D66 wil dat zowel professionele als amateur artiesten zonder vergunning, bij wijze van proef, zonder versterking overal in de binnenstad kunnen optreden.

D66 wil dat de gesubsidieerde sector alleen die diensten aanbiedt, die niet door de markt of andere initiatieven worden aangeboden. De Kubus moet doen waarvoor die bedoeld is: laagdrempelige activiteiten tegen lage kosten zodat brede bevolkingslagen worden bereikt. .

Vaak wordt geklaagd dat er te weinig is te beleven in Lelystad. Echter, vrijwel elk weekend in de zomermaanden is er wel een evenement. D66 vindt dat bij het ondersteunen van culturele activiteiten vaker dan nu moet worden gekeken naar kwaliteit in plaats van kwantiteit. Tenslotte wil D66 dat Lelystad, net als andere provinciehoofdsteden, het officiële jaarlijkse Bevrijdingsfestival huisvest en niet, zoals nu het geval is, Almere.

Cultuur op de basisschool

D66 pleit voor het instellen van een 'cultuurdiploma' voor basisschoolleerlingen. Dit diploma wordt uitgereikt na het bezoeken van enkele culturele voorstellingen/uitingen of het voltooien van een cultuurprogramma in schoolverband. Cultuuronderwijs wordt hiermee net zo vanzelfsprekend als sportonderwijs of het halen van een zwemdiploma.

D66 omarmt het brede school concept om basisschoolleerlingen verbreding te bieden. Op dit moment is het bredeschool-aanbod te versnipperd en ad hoc. D66 pleit voor een beter uitgedacht en uitgevoerd programma.

Lelystad: Topsport en breedtesport

Topsport draagt bij aan de naamsbekendheid en het imago van Lelystad. D66 wil topsport en breedtesport echter niet los van elkaar zien. Daarom willen wij dat het Lelystadse sportbeleid beter aansluit bij de actieve sportbeoefening van iedereen. Door voortdurend een relatie te leggen tussen topsport en breedtesport en door aan te haken bij gevestigde sporten ontstaat een zichzelf versterkend netwerk.

D66 vindt dat de gemeente verenigingssport moet stimuleren, met name voor jongeren, bijvoorbeeld door een (extra) subsidie voor ieder jeugdlid, door jeugdtarieven in sportaccommodaties en door extra opvangactiviteiten voor jongeren beschikbaar te stellen. Wij willen dat sportverenigingen die activiteiten organiseren waar niet-leden aan kunnen deelnemen extra worden ondersteund. D66 eist dat het sportbudget ten goede komt aan de breedtesport. Topsportpromotie heeft meer te maken met city marketing en moet ook vanuit dat budget

worden gefinancierd.

D66 pleit voor de aanleg van meer faciliteiten voor niet-georganiseerde recreatiesport, waarbij het initiatief bij de bewoners moet liggen. Het mountainbike parcours is een prima voorbeeld van een particulier initiatief dat door de gemeente is ondersteund. Hierdoor ligt er nu een goed netwerk van mountainbikepaden rondom de stad.

ONDERWIJS: EEN BREED AANBOD EN MEER KWALITEIT

Het onderwijs staat nooit stil. Methodieken en visies komen, gaan en komen weer terug in een nieuw jasje. De overheid verscherpt, versoepelt en verscherpt weer. Alles in het teken van het beste Nederlandse onderwijs. Of het nu gaat over het basisonderwijs, het middelbaar onderwijs, het beroepsonderwijs, hoger onderwijs of het wetenschappelijk onderwijs, iedereen heeft er mee te maken en ze dragen allemaal bij aan de ontwikkeling en het niveau van onze Nederlandse maatschappij. Daarom is het onderwijs ook een van de interessantste en belangrijkste thema's in ons land. D66 ziet onderwijs als een investeringspost en niet als een kostenpost. D66 staat voor kwaliteit van onderwijs van peuter tot postdoc.

D66 is van mening dat elk kind recht heeft op goed onderwijs. Maar wat is goed onderwijs? Wat D66 betreft is de kwaliteit van onderwijs af te meten aan datgene wat een school weet toe te voegen aan een kind. De Cito-score dient niet de enige score te zijn die de scholen moeten communiceren, maar ook andere zaken zijn van belang om een school op te beoordelen. Goed onderwijs is eveneens een goede basis om ontsporing van een kind te voorkomen.

D66 ziet het liefste dat het geld voor onderwijs aan docenten en schoolboeken wordt besteed en liever niet aan administratief personeel of *fancy* gebouwen. Scholen hebben daarin een zekere mate van autonomie, maar D66 wil wel een betere verantwoording naar de maatschappij.

D66 wil de volgende verbeteringen realiseren:

- Jeugdzorg, kinderopvang, peuterspeelzalen en scholen werken samen in brede buurtscholen of (nog een stapje verder) in integrale kindcentra;
- D66 wil in de gemeente alles-in-één-scholen, omdat deze op een natuurlijke manier ervoor zorgen dat de instanties niet langs elkaar heen werken;
- D66 staat voor maatwerk in het onderwijs op basis van inspraak van betrokkenen: leraren, leerlingen, ouders;
- Laatbloeiërs moeten op middelbare scholen en MBO's een tweede kans kunnen krijgen.

D66 vindt dat de gemeente de schoolbesturen moet aanspreken op het invoeren van de mogelijkheden voor digitalisering. De veelvoud aan materialen die je in een digitale leeromgeving kan aanbieden aan leerlingen doet recht aan alle verschillen tussen kinderen en maakt maatwerk gemakkelijker. Het moet wel een middel zijn en geen doel, en het is nodig om de leerlingen erin goed te begeleiden. De leraar moet je meenemen in de mogelijkheden.

D66 vindt dat de gemeente het ontwikkelen van stageplaatsen op MBO- en HBO-niveau zou moeten stimuleren, net als het inschakelen van onderwijsinstellingen bij het vervullen van eigen opdrachten.

D66 vindt dat de gemeente er, samen met haar buurgemeenten, voor moet zorgen dat de scholen voor elk type achterstand passend onderwijs in de regio kunnen aanbieden.

Schoolbesturen: *faming* van goede schoolbesturen, *shaming* van slechte schoolbesturen. D66 eist van de schoolbesturen dat zij transparant zijn over hun kwaliteit en dat over de hele linie communiceren, bijvoorbeeld via het systeem 'Vensters van Verantwoording'.

De wettelijke taken goed uitvoeren: centra voor jeugd en gezin (CJG's) in de scholen oprichten, Bureau Jeugdzorg goed op orde, de schoolgebouwen moeten over goede ventilatie en voldoende licht-

inval beschikken, vroegtijdig schoolverlaten aanpakken levert je geld op bij het Wwb-loket, aanpak zwakke scholen door naming and shaming.

Aandacht voor kwaliteit van schooldirecteuren en leraren: hoe beter de schooldirecties zijn, hoe hoger de kwaliteit van onderwijs

Leerlingenvervoer: op dit moment ontvangen gemeenten geld voor vervoer van niet alleen religieuze, maar ook leerlingen met een beperking.. D66 vindt dat religie een keuze is, en dat deze keuze niet gesubsidieerd moet worden. Gehandicapt zijn is geen keuze, dus die subsidie moet gewoon vanuit de Rijksoverheid geregeld worden.

Zwarte en witte scholen: D66 staat voor kwaliteit, en dan maakt de kleur niet zoveel uit.

Fusie van middelbare scholen is voor ons geen uitgemaakte zaak. Groter is niet vanzelfsprekend beter. D66 wil dat de impasse rondom de SVOL snel doorbroken wordt en dat onderwijsdeskundigheid in het bestuur sterk verbetert. D66 eist dat binnen een jaar een breed gedragen plan op tafel ligt. Zo niet, dan is wat D66 betreft de fusie van de baan.

D66 Lelystad pleit ervoor om het voor de mannelijke pabo studenten aantrekkelijker te maken om in Lelystad te komen werken, bijvoorbeeld door een gegarandeerde werkplek na stage.

Sportonderwijs blijft een belangrijke bouwsteen voor de gezondheid. D66 wil dat de bestaande faciliteiten voor sportonderwijs op basisscholen gehandhaafd blijven, inclusief het schoolzwemmen.

ZORG: DECENTRALISATIE LATEN SLAGEN EN DE MENS VOOROP

Per 1 januari 2015 moet de langdurige zorg zijn overgeheveld van het Rijk naar de gemeente. Dat is één van de grootste decentralisaties die sinds tijden plaats vindt. In de Tweede Kamer heeft D66 ervoor gezorgd dat de schotten tussen de verschillende potjes voor zorg en welzijn zijn verdwenen. Zo kan de gemeente het geld dáár besteden waar dit het meeste nodig is. Maar vanuit het rijk wordt tegelijkertijd fors minder geld beschikbaar gesteld dan voorheen. D66 vertrouwt op de eigen kracht van mensen om zelf vorm te geven aan het eigen leven. Door mensen zelf verantwoordelijkheid te laten nemen kan de druk op de zorg sterk verminderen. Om ervoor te zorgen dat goede zorg ook in de toekomst beschikbaar blijft voor wie die nodig heeft, is een omslag nodig in het denken over en de organisatie van de langdurige zorg. Deze omslag biedt kansen om de zorg beter te maken, door meer maatwerk, minder bureaucratie en nieuwe manieren van het invullen van deze taken op lokaal niveau.

De zorgvrager centraal

Te vaak wordt er gesproken *over* mensen, in plaats van *met* mensen. Dat moet veranderen. De gemeente is de bestuurslaag die het dichtst bij de burger staat. De gemeente is daarom het beste in staat om het gesprek aan te gaan met de zorgvrager en zijn directe omgeving over de invulling van de zorg. Door vanuit één aanspreekpunt/regisseur te opereren kan een deel van de korting op de budgetten worden opgevangen. Een wijkgerichte aanpak is hierbij van belang. Essentieel is verder om uit te gaan van wat de zorgvrager wél kan, zelf of met hulp van anderen, in plaats van wat deze niet kan.

Een professionele organisatie van de zorg op gemeenteniveau.

Dat betekent concreet dat we nú al moeten beginnen met kennisopbouw, het organiseren van toezicht en inspraak, het inbouwen van flexibiliteit in de organisatie, een goed financieel beheer.

Goede afstemming van alle decentralisaties

Naast de jeugdzorg en de langdurige zorg, krijgen gemeenten ook de verantwoordelijkheid voor de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Soms raken deze decentralisaties dezelfde mensen of bestaat het risico dat juist mensen tussen wal en schip vallen.

Speciale aandacht voor jeugdzorg

Ook de jeugdzorg wordt een taak van de gemeente. Dit geldt voor veel onderdelen, zoals de gesloten jeugdzorg, de jeugd-GGZ, de zorg voor lichtverstandelijk gehandicapte jongeren, de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Ook deze overheveling gaat gepaard met een bezuiniging. D66 vindt dat de gemeente ervoor moet zorgen dat de kwaliteit van de zorg behouden blijft. Het gaat hier immers om een van de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Bij de uitvoering van de jeugdzorg stelt D66 nadrukkelijk het kind centraal, waarbij met effectieve gezinshulp, gericht op het versterken van de eigen kracht van gezinnen, uithuisplaatsingen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen.

Aandacht voor zorgtaken van het onderwijs en de aansluiting op de jeugdzorg

Vanuit het onderwijs kan een sterke preventieve werking uitgaan en hiermee kan de aanspraak op jeugdzorg worden verminderd. D66 wil dat de taken jeugdzorg en onderwijs onder één wethouder vallen, omdat de taken sterk met elkaar verbonden zijn.

Specifieke aandacht voor armoede bij gezinnen met kinderen

In lijn met het advies van de Kinderombudsman wil D66 dat de gemeenten een kindpakket ontwikkelen dat voorziet in de meest noodzakelijke behoeften, aangevuld met zaken die noodzakelijk zijn om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om zwemlessen, een pasje voor de lokale bibliotheek of het lidmaatschap van een sportvereniging.

Goed overleg in de langdurige zorg

Mensen willen als het even kan zelf regie hebben over hun zorg en welzijn of op z'n minst betrokken worden bij beslissingen die hem of haar aangaan. Daarom zet D66 in op de organisatie van de zorg rondom de individuele zorgvrager. De zorgvrager heeft te maken met de zorgcoördinator, verzekeraars, zorgaanbieders, mantelzorgers en vrijwilligers. Een goede begeleiding door een onafhankelijke deskundige helpt de zorgvrager hierin de juiste beslissingen te nemen. Zeker voor hen die dat echt nodig hebben is dat van groot belang.

Regie door de gemeente en een marktgericht aanbod

D66 wil dat de gemeente een sterke regierol voert over budgetten en toetreding van zorgaanbieders. De zorgaanbieder zal in concurrentie moeten opereren en zal afgerekend worden op klantgerichtheid, kwaliteit en prijs. De gemeente ondersteunt de keuzes van de Lelystatter.

Centrale rol voor de wijk: van verpleegkundige tot zorginitiatieven

De wijkverpleegkundige staat dichtbij de dagelijkse praktijk en vormt het centrale aanspreekpunt voor mensen met een (langdurige) zorgbehoefte. De verpleegkundige krijgt wat D66 betreft ook veel vrijheid om haar/zijn werk uit te voeren: zo min mogelijk protocollen en formulieren, zoveel mogelijk gebruik van vakkennis en gezond verstand. D66 ondersteunt wijkgebonden woon- en zorginitiatieven en wil zo veel mogelijk belemmeringen wegnemen.

Het recht op pgb in zowel de nieuwe Wmo als de nieuwe kern-Awbz moet blijven

D66 ziet het persoonsgebonden budget als een volwaardig alternatief naast door de gemeente ingekocht zorg-in-natura. De zorgvrager moet zelf tussen een pgb en zorg-in-natura kunnen kiezen.

Doe meer met mantelzorg

De meest persoonlijke zorg is wat D66 betreft mantelzorg, zorg gegeven door de mensen dichtbij de zorgbehoevende: familie en vrienden. Daarna komen burens en kennissen, en pas daarna zorgverleners. Deze familie, vrienden, burens en kennissen dient de gemeente goed te ondersteunen, bijvoorbeeld door hen een aantal dagen per jaar te vervangen door zorgverleners, zodat ook zij met vakantie kunnen. Daarbij maakt de gemeente wat ons betreft niet alleen beleid over mantelzorgers, maar ook beleid *met* mantelzorgers.

KWALITEIT BESTUUR: MEER INSpraak EN BETERE DIENSTVERLENING

D66 staat voor een transparant openbaar bestuur. Wij willen een gemeente die een duidelijk kader en een voor iedereen gelijk speelveld schept. Met daarbinnen alle ruimte om te leven, te werken en te ondernemen. Een gemeente die voorwaarden schept voor ontplooiing en ontwikkeling. Een gemeente die niet remt middels allerlei verordeningen en vergunningen. De overheid kan niet alles regelen, laat staan alles voorkomen. Wij willen een bescheiden en eerlijke overheid die zich bewust is van haar dienende taak. Die duidelijk communiceert en ook duidelijk laat weten welke verantwoordelijkheden burgers zelf hebben.

Wij willen dat burgers meer invloed hebben op bestuur en besluitvorming. Een helder openbaar bestuur begint met openbare onderhandelingen over de totstandkoming van het programma van het nieuwe college van burgemeester en wethouders.

Participatie is belangrijk maar geen doel op zich. Soms is verregaande inspraak logisch, bijvoorbeeld als het om een onderwerp gaat wat alleen een specifieke groep burgers raakt. Soms moet de gemeente echter ook gewoon besturen en in het algemeen belang besluiten. De mate van inspraak moet daarom per onderwerp goed worden afgewogen. Op een transparante manier die voor iedereen te begrijpen is. Duidelijkheid vooraf is cruciaal. Voor college, raad, inwoners en ambtenaren moet van tevoren glashelder zijn welke invloed wie heeft en hoe het proces gaat verlopen. Inwoners moeten in staat worden gesteld een goed beeld te krijgen van hun mate van invloed om teleurstellingen achteraf te voorkomen, maar ook om de kansen te pakken die worden gegeven.

D66 pleit voor de invoering van een raadplegend referendum bij belangrijke grootschalige projecten, die direct invloed hebben op het welbevinden van de Lelystadse bevolking.

Op zich is D66 voorstander van een herindeling van de provincies. Maar we willen wel zicht hebben op wat een eventuele fusie van Flevoland, Utrecht en Noord Holland voor de andere 9 provincies betekent. Waar het gaat om een bestuurlijke herinrichting van Nederland kunnen we niet zeggen: "Nu eerst het noordwesten maar en de rest zien we dan wel." De druk van het kabinet is groot om de fusie op zo'n kort mogelijke termijn door te drukken. Snelheid kan geen doel op zich zijn. D66 eist een doortimmerd plan hiervoor. Bovendien is het voor een bestuurlijke herindeling de vraag of de huidige provinciegrenzen de meest voor de hand liggende geografische indeling is.

Voor Lelystad als provinciehoofdstad verandert er heel veel. Flevoland is geografisch zo ingedeeld dat Lelystad als hoofdstad centraal ligt. Allerlei regionale diensten van ministeries hebben zich ook in de provincie hoofdstad gevestigd. Een bestuurlijke herindeling heeft ook effect op die diensten. In het kader van werkgelegenheidsontwikkelingen zijn de effecten voor een stad met bijna 80.000 inwoners niet te overzien. Het vertrek van het provinciaal bestuur uit Lelystad zal voor Lelystad zeker een verlies van 1000 (directe en indirecte) arbeidsplaatsen betekenen. D66 Lelystad eist dat bij een mogelijk besluit tot opheffen van de provincie Lelystad gecompenseerd wordt voor het verlies van werkgelegenheid.

D66 vindt dat de gemeente de digitale dienstverlening dient te verbeteren. We willen dat de gemeentelijke website overzichtelijk, volledig en actueel blijft en dat e-mails binnen drie dagen worden beantwoord. D66 pleit voor ruime openingstijden van gemeentelijke diensten. Het loket Burgerzaken moet ook in het weekend en de avonden geopend zijn. D66 wil dat de gemeente haar communicatie met burgers verbetert o.a. door te stimuleren dat bewoners zich abonneren op de digitale nieuwsbrieven.

De financiële positie van Lelystad eist de grootst mogelijke aandacht in de komende bestuursperiode. De reserves worden langzamerhand uitgeput en de bodem van de schatkist komt in zicht. D66 wil een sluitende begroting. In principe worden de belastingtarieven alleen verhoogd met de jaarlijkse inflatie. Verdere lastenverzwaring wordt alleen ingevoerd nadat de burgers daarover goed geïnformeerd worden en daarover hun mening hebben kunnen geven. Overwogen moet worden de pas ingestelde precarioverordening weer in te trekken, nu de rijksoverheid niet in zijn algemeenheid het heffen van precario rechten lijkt te gaan afschaffen. Maatregelen moeten worden genomen om verliezen in het Grondbedrijf te voorkomen, zodat de gewone gemeentebegroting daarmee niet wordt belast.

De gemeente dient interne procedures te versnellen, vooral wanneer dit een direct gevolg heeft voor de bevolking en ondernemers: Vergunningen en officiële documenten kunnen sneller afgegeven worden. Verder zijn wij voor minder wethouders en meer ambtelijke uitwisseling/samenwerking met andere Flevolandse gemeenten.